

6. КАКО САМА СПИЕШ ЦВЕТО

Со баба ми Цвета е врзана песната Како сама спиеш Цвето, со која се врзани вистински моменти, кои ги слушав како дете.

(Невестата Цвета Онуфриевска во 1917 година)
(The bride Cveta Onufrievska in 1917)

КАКО САМА СПИЕШ ЦВЕТО

С,мо ти се чудим Цвето
Како сама спиеш,
Како сама спиеш мори Цвето
На железен кревет.
Еј, пиле мори Цвето
На мекиот душек.
Ја викни ме Цвето
Другар да ти бидем.
Еј, пиле мори Цвето
Со тебе да спием.
Еј, јагне мори Цвето
Лице да ти пием
Сн,га да ти трием.

Ристо Димитриески Катин од родот Качој од Лешок секогаш кога поминуваше покрај нашата куќа, ја пееше песната: Како сама спиеш Цвето.

Ристо Катин, кога одеше за поле, качен на магарето кога ќе се симнеше од Бучејца, од кај куќата на баба Иљојца, ќе почнеше да ја пее песната и така ја пееше се до пред Општина. Така, Ристо ја пееше песната за Цвета секогаш кога ќе поминеше кај нашата куќа се до 70-те години. Но, Ристо песната ја пееше кога ќе поминеше качен на магарето и покрај куќите на другите две удовици баба Миљана и нина Љубојца, кои живееја над нашата куќа.

(Млада удовица, Цвета Онуфриевска од Лешок)
(Young widow, Cveta Onufrijevska-Lesok)

Инаку, Ристо Катин беше од родот Качој. Тој имаше син кој го викавме Сандро Петковски-Катин и работеше како кувар во Специјалната болница за ТБЦ во Лешок. Сандро-Катин имаше три ќерки: Велика-Вела, Менка и Мирка. Вела беше една генерација пред мене, а во осмолетка заврши со мене. Учеше текстилно училиште и после работеше во Текстилниот комбинат Тетекс Тетово. Сандро Катин почина пред две години. Вела живее во Лешок во нова куќа на Збирало, а сестра и живее во Тетово.

Ристо Катин имаше бујна коса и карактеристични мустаци. Кога зборуваше, пееше или се смееше, некако како усните да му се лепеа и не ја отвораше многу устата, но, имаше сепак јак и силен продорен и звонлив глас. Ристо Катин очигледно беше надарен за пеене и песната секогаш добро ја испеваше. Ристо беше прав македонски селанин, не, беше писмен и не можеше од него да се слушнат мудри и интересни мисли и раскажувања.

Кога ќе дојдеше на Бучејца-сред село, Ристо само слушаше што зборуваат другите, некогаш громогласно се смееше и кикотеше, што, отстапуваше од реагирањето на останатите луѓе и забележував дека сериозните луѓе се смешкаа на неговиот начин на реагирање. Неговиот син Сандро Катин, беше весела личност, лукав, вицкаст и интересен кога зборуваше во друштво.

Да кажам дека четири вдовици беа во три соседни куќи под Бучејца. Баба Цвета беше удовица 52 години, од 1933 до 1985 –до смртта, баба Миљана од 1956 до смртта, баба Иљојца и нина Љубојца од 1950 до смртта. Од четирите удовици, трите удовици Цвета, Миљана и Љубојца) се дружеа и се утешуваа меѓу себе за сличната судбина која ги снашла, додека баба Иљојца не беше многу дружелубива и комуникативна. Инаку, во 1950 година од удар на гром на поле погинуваат таткото Иљо и синот Љубо Атанасовски и така остануваат удовици баба Иљојца и нина Љубојца. Баба одеше заедно со нина Љубојца на поље и ги пасеа кравите. Тие правеа и шали на свој рачун. Тие понекогаш ќе пивнеа ракииче или пиво и барем за малу ќе ја смиреа душата.

(Цвета Онуфриевска на 88 год, со правнуката Искра и правнукот Огнен Спирошки со пушка, Лешок, 1984 г.)
(Cveta Onufrijevska when she was 88, with the great-granddaughter Iskra and great-grandfather Ognen Spiroski with shot-gun, 1984)

Баба Миљана-баба Микајлица, беше удовица во Пранико-Мазаракои. Едниот син на баба Миљана, Александар Божиновски се оставил со нина Сандројца-Цена Савевска од Јанчиште и ја оставил сама со ќерката Гордана, која учеше со мене во клас, а Сандро замина во Кан во Франција. Така баба Миљана беше неколку кратно несреќна. Но, таа имаше сепак весел дух за околината и знаеше да се нашали и на своја сметка и на туѓа. Она, често доаѓаше кај баба Цвета и зборуваа, се шалеа и се тешеа. Баба и понудуваше ракииче и она сакаше да пивне малку. Но, не многу, туку, малку, колку да се развесели и да ја ублажи болката.

Најинтересни беа кога ќе дојде баба Евра, жена на дедо Јане Филиповски кој е дојден од Брезно од родот Мишканени, како домазет во родот Такарој, кој е запишан од Јован Савевски во книгата Брезно (извор: ред. бр. 9).

Инаку, баба Јанејца-Евра (Евросима) (ред. бр.14) беше прва братучетка со баба Цвета и двете беа девојки од Непроштено од родот Петкои (види: Табела бр. 21) од книгата Поповската фамилија и род СПИРОСКИ (Онуфриевски-Лалошои-Главинои (Глајнои)) од Лешок, Македонија (извор: ред. бр. 18).

Кога се печеше ракија од диви сливи (сливе-џанарике) во казаницата над старата куќа на дедо Трпо и тоа во август или во февруари-март кога се печеше ракија од комињето односно гроздова ракија, тогаш доаѓаа баба Евра и баба Мильана и зборуваа и се смеја, по малку пивнуваа, колку да ја пробаат ракијата дали е лута, а доаѓаше и нина Јубојца- Гора .

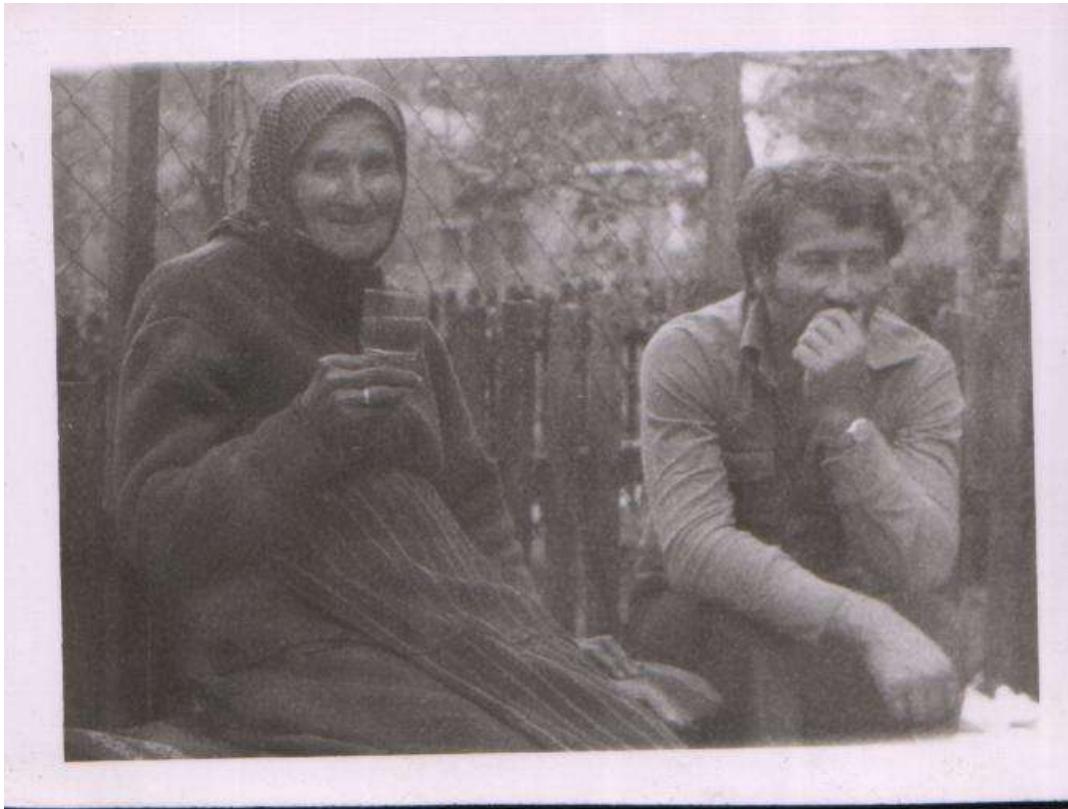
Кога се печеше ракија свраќаа многу луѓе кои беа мераклии да пивнат ракииче, како дедо Андро, дедо Јане, докторот Андреа Атанасовски-Чика, Боре Јанушевски-Бамба, ацо Петре Филиповски Малиќ, вујко Лазо Момировски Сόльо и др. Ние, децата во август од бавчите (бафчете) кршевме (кршефмо) цаблани од пченка (ченка) и доаѓавме во казаницата и во во жарот од казанот печевме (пекофмо) пченка (ченке).

Инаку, моите родители во подрумот и под тремот и казаницата имаја многу големи бочви и каци, со разна големина, како врчви, буриња, качиња, билноци, буренциња и др. и во казанот се печеше ракија од сливи, комиње, а понекогаш и мешана од јаболки, круши, грозје, кајсии и др.

Инаку, баба Цвета сакаше да пивне малку ликер-крушковец и мислеше дека тој дека е благ, нема алкохол и дека не опива, а баба Цвета сакаше да пивне и малку и пивце и дека една чаша е корисна за здравјето и така баба Цвета живееше 90 години.

(Лешок, мај 2005, владиката Кирил, поп Димко, секретарот Вичко, Митко и Мане од Тетово)
 (Lesok, May 2005, the archbishop Kiril, priest Dimko, secretary of the archbishop Vicko, Mitko and Mane-Tetovo)

(Баба ми Цвета Онуфриевска, 52 години удовица, со чаша пиво и внукот Митко Спирошки во Лешок, 1974)
 (My grandmother Cveta Onufrijevska, 52 years widow, with a glass of beer and the grandson Mitko Spiroski in Lesok, 1974)

Братучедот Борчо Спирошки ми рече дека баба Мильана когај ќе дошла кај нив дома и потпивнувала по малу од ликерот на баба. Баба Цвета забележала и не и рекла ништо, но, го скрила под цвеќето. Ама баба Мильана го нашла и пак и пивнувала. Така, после баба Цвета го скрила некаде на друго место да не го најде ликерот.

(Љубо Атанасовски, загинат од удар на гром 1950, маж на удовицата -нина Љубојца)
 (Ljubo Atanasovski, who died of a lightning 1950, a widow's husband -Ljubojca)

Нина Љубојца остана удовица со три деца: две ќерки Нада и Борка и еден син Никола (Кољо) Ристовски, кој остана сирче на 2 години. Имено, нина Љубојца имала многу среќен брак со нејзиниот маж Љубо Атанасовски, кој бил многу убав, комуникативен и највреден од генерацијата, но, ете таква им била судбината.

За ацо Љубо Иљов до денес сите постари зборуваа дека бил голем другар, многу го сакал Лешок и бил главен организатор и играч во фудбал за Лешок, Имал многу добар коњ и учестввал на трки со коњи од Тетово до Непроштенска јурија, а ацо Љубо имал и фотоапарат и сликал. Бил многу напреден и бил водач на неговата генерација. Но, судбината била кобна на 19 мај 1950 година. Во мај 1950 Љубо и татко му Иљо отишле на поле и двајцата ги отепал гром.

Така, преку пеењето на песната од Ристо наменета за младата удовица Цвета, сакам да ги споменам и судбините на другите две удовици Миљана и Љубојца од трите соседни куќи под Бучејца, а оваа песна се однесува на сите удовици и нивната несреќна судбина, која ги нашла од млади години.

(Лешок, 1969, Митко Спироски бере јаболки златен делишес во Млака)
(Lesok, 1969, Mitko Spiroski is picking apples, golden delicious in Mlaka)

(Скопје, 12. Април 2009 год. – Ирена Спироска, Снежана Јосифовска и Даница Јоновска на Блага ракија)
 (Skopje, 12. April 2009– Irena Spiroska, Snezana Josifovska and Danica Jonovska of Sweet brandy)

(Скопје, 12. 04. 2009 г., На Блага ракија кај невестата Маја Спироска, во станот на свекрвата во Мичурин
 (Skopje, 12. 04. 2009, A Sweet brandy at the bride Maja Spiroska, in the mother-in-law 's flat ,Micurin)